

Zondagsschoolboekje

Woorden van — — een Grijsaard

VOOR
DE JEUGD.

Beeldjes en Verellingen

VOOR
verschillenden leeftijd.

(Met Plaatjes.)

's-GRAVENHAGE.
H. C. VOORHOEVE Jzn.
1896.

Titel: Woorden van een grijsaard

Auteur: J.J. Telchuys

Illustrator:

Uitgever: H.C. Voorhoeve, 's-Gravenhage

Druk: 1

Jaar van uitgave: 1896

Woorden van —
— een Grijsaard

VOOR
DE JEUGD.

Beeldjes en Verellingen

VOOR
verschillenden leeftijd.

(Met Plaatjes.)

GRAVENHAGE.
H. C. VOORHOEVE Jzn.
1896.

Jongdige Lezers en Lezeressen!

*Wilt gij een raadgeving aannemen van een grijsaard,
die zijn 88ste jaar is ingetreden?*

*Leest dan elke week één blaadje, dikwijls en met
aandacht.*

*Hebt gij daartoe moed en geduld, dan zult gij
vooruitgaan en opmerken, vooral zoo gij om goede
gaven bidt, want dit wil de Heiland. (Matth. 7 vs. 11.)*

*Wie alles vluchtig, uit nieuwsgierigheid leest, niets op-
teekent, niet weelgierig is, gaat achteruit, en door traag-
heid verbergt men zijn pond. (Zie Lukas 19.)*

*De voorste stukjes zijn gemakkelijk te begrijpen, doch zij
klimmen op, en de latere zult gij, zoo ik wensch, „na dezen
verstaan.”*

*'t Was mij een aangename en nuttige verpoozing, nu en
dan, ook voor u, iets te schrijven. 't Zijn veelal vertellingen
bij den haard, en de winter nadert.*

*Is niet alles even goed en leerzaam; zijn er vele ge-
breken in; heurt de een af, wat een ander behoort, doe dan
gelijk de Konigblij, zij hieren de beste bloemen, en de goede
mensch de edelste vrienden.*

TELCHEUYER.

Sholen, 20 October 1896.

LUTHER ZINGENDE.

Opwekking tot zingen.

(Psalm 88.)

's Morgens vroeg zingen de vogeltjes, vooral in den zomer, en verblijden zich onwetend in hun Schepper; maar de mensch mag zingen wat zijn gevoel hem ingeeft.

O, mocht men meer zingen! In den Hemel zingt men; Engelen zongen bij Jezus' komst op aarde; kinderen zongen Hem ter eere! (Matth. 21.)

Komt! laten wij het ook eerbiedig doen, en gaarne zingen:

HET MORGENLIED.

(Wijze: Psalm 84.)

Hoe goed is mij de morgenstond!
'k Ontwaakte vroolijk en gezond!
Zou ik, o God! dan U niet danken?
Geef, dat ik bij mijn lessen leer,
Mijn ouders en mijn meesters eer,
U prijze door mijn kinderklanken!
Bewaar, o Heiland! onze jeugd
Tot ons geluk en levensvreugd.

Een goed gezang geeft nuttige gedachten. Wij zullen gezonder en opgeruimder zijn, hoe meer de lust toeneemt. Goed zingen is de schoonste uitspanning.

LUTHER was een arme knaap, die goed zong. Een rijke vrouw hoorde gaarne zijn lied, dat zoo helder klonk. Zij werd gedrongen hem te laten leeren. Later sprak hij: »De zang is een geschenk van God; het weinige, dat ik er van bezit, ruilde ik voor geen schatten van de wereld!«

Het Vogelnestje.

(Deut. 22 : 6.)

»Vader«, zei ik, »in ons tuintje
Heeft de rups de bes vernield;
Zeg me, waarom 't gindsche struikje,
Al zijn blad en vrucht behield?«

»Mina«, sprak hij, »wilt ge 't weten?
Kijk eens, maar trée zacht op 't pad.«
En ik ging, en zag een vogel,
Die daar op zijn nestje zat.

Stil ging ik terug naar vader,
En hij zei me: »Stoor hem niet,
Die dat struikje heeft gezuiverd,
En dit fruit ons overliet.«

»'s Zomers geeft de wijze Schepper,
Lieve vogeltjes in 't hout;
En de vrucht gaat niet verloren,
Waar er een zijn nestje bouwt.«

Vader zweeg. 'k Doe naar zijn lessen,
Vriendjes! met een blij gemoed;
Moeder zegt: »Wie diertjes minnen,
Doen ook eens de menschen goed.«

VECHTENDE VOGELS.

(Waargenomen.)

Kijk, Willem! op 't water, daar zien wij een strijd;
Twee vogelen dapper aan 't vechten!
Zij schreeuwen, zij woelen in 't stroomende nat,
Zij slaan er elkander de vleugelen mat, —
Wij kunnen den twist niet beslechten.

O! kijk gauw, een vogeltje vliegt er naar toe,
Dat kan hier geen tweedracht gedogen;
Daar scheidt het klapwiekend de vechters van één...
»O Vader! dat 's aardig, ginds vliegen zij heen,
En 't kleintje verdwijnt uit onz' oogjen.«

Ja jongen, dat is roerend schoon!
Kunt gij er iets uit leeren? . . .
»Ja vader! met mijn kamersaads
In vrede te verkeeren.« —
't Is goed gezien! en zijn ze in twist,
Snel toe, — en wil men hooren? . . .
Dan zal de moed van 't vogeltje
Heel 't leven u bekoren.

Een teeder geweten. Daar was eens te Baren een jongetje van zes jaar, dat ziek werd en stierf.
In het begin zijner ziekte zei hij tot zijn vader: »Ik zou graag den dominé willen spreken! De vader sette er niet veel op, doch het kind werd eger. Toen werd de Dominé verzocht en hij kwam bij het kind. Deze man vroeg den zieke: »Hoe gaat het?« en het knaapje zei zacht: »Ik heb een groote zonde gedaan, ik durf het niet zeggen.« Maar de Dominé vroeg vriendelijk: »Och! zeg het mij maar!« en het kind zei openhartig: »Ik heb vijf knikkers gestolen, en de Heere Jezus wil geen dieven aansenem.« Toen sprak de leeraar van de vergeving der zonden door God om het bloed van Christus, en

stelde hem het gebed voor. De leeraar wilde daarmee beginnen, doch het jongetje zei: »Wacht zeg en laat eerst de anderen komen van wie ik ze gestolen heb.» Dezen kwamen, en zij baden te samen. Na het gebed zei het kind: »Nu moet ik ziele nog de vergeving hebben.» Hij had een untrje alleen op zijn hekje, en toen riep hij zijn vader en sprak bijmoedig deze woorden: »Nu weet ik, dat mijne zonden mij vergeven zijn, nu ga ik gerust heen!...
Leest, jeugtlige vrienden! dikwijls dit stukje. »De wederige geeft God zijne genade,» want, toen de discipelen *Aconardij* waren, riep Jezus een kind, en zei: »Voorwaar, Ik zeg u: indien gij u niet verandert en wordt gelijk de kinderkeens, zoo zult gij in het Koninkrijk der Hemelen geenezins ingaan.» (Matth. 18.)

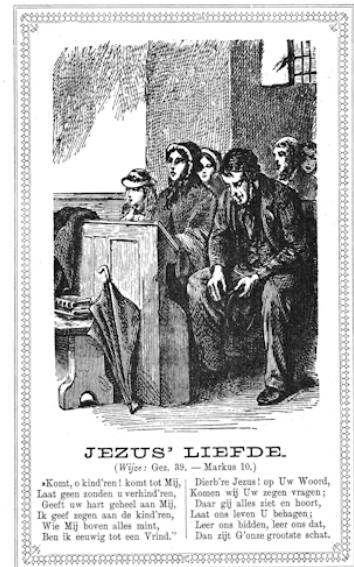
Bidt voor elkander.

»Hoor moeder!» zei Kooze, sijk ken de 19 Geloofsartikelen al van heiden!"
»Is Is goed," zei moeder, »kent gij ze ook van binnes?" »Nem moeder!" dat darf ik niet zeggen, en wat gemeenschap der heiligen is, weet ik niet."
Moeder zei: »Kom! ik zal u iets vertellen, wat voor u en anderen goed is; luistert!"
Een broeder had eens voor zijn zneje, dat elders was. Eenige dagen daarna zagen zij elkaar, en zij vroeg: »Hoeft gij Zondagsavond om vijf ure niet voor mij gebeden?" Hij zei: »Ja." Toen sprak zij: »Dat voelde ik, broeder! ik viel in het eenname op de knieën, en dankte God, dat ik een broeder had, die voor mij bad." Hierop ging zij naar huis, en de broeder herdacht, hoe hij even voor zijne bede, aan den woorden van een godsalige insachtig werd: »Wanneer twee te gelijk voor elkander bidden, gebeurt het somtijds, dat de Heilige Geest hunne harten aanroert." O lief kind! dat is gemeenschap één van hart te zijn. »Moeder!" zei het meisje, »en begrijp ik er wat van. Ja dat is het! Zij bidden uit liefde voor elkander."
Toen zei de vader: »Mist! Een goede bedelaar krijgt altijd wat. Bidt eenvoudig, vooral met uwe eigene woorden en, zoo gij niet tragt zijt, zal de Heere u helpen. Bidt maar veel: »Vader in den hemel, schenk mij uwen Heiligen Geest om Jezus' offerande." Zoo gij dit oprecht bidt, zal het u hoe langer hoe beter gaan, want Hij ziet zoo gaarne het kinderlijk geloof.
O mocht gij onder elkander doen, zooals die broeder en mater, dat zou de Heere zegnen, dan zoekt gij nooit kwaadspreken, maar liefde toonen.

De twee laatste vijftjes. Nog zie ik den ouden herder de schapen buiten den stormwind leiden aan de binnenzijde van den zeedijk. Het sneeuwde, en hij ging in de schouw van den veerschipper wat schuilen. Daar zat een arm man, die schreiende tot hem zei: »De knecht vraagt dubbel veergeld, en dat heb ik niet. Ik verlang zoo naar huis." De arme herder, met zijn lot bewogen, sprak tot hem: »Daar heb je mijne twee laatste vijftjes," en blij zag hij den man nu overvaren.
Maar nog iets. — Toen die vrome herder op zijn sterfbed lag, zei hij tot zijne vrienden: »God moet nog ééne bede van mij verhooren; mijne krankzinnige vrouw moet met mij sterven!" Zoo is het geschied; zij werden op denzelfden dag te *Scherpennisse* begraven.

HET GESCHENK. Eens leerde ik op een aangename, aardige manier de Bijbelspreuk verstaan: »Weest niet al te rechtvaardig." Mij werd gelast een lijst van Koopdagschuld op te maken voor den deurwaarder. Daaronder was ook een arm boertje, een vroom man. Die lijst hield ik één dag in mijn zak, en schreef dien man een naamloos briefje. Den volgenden morgen liet hij aan mijn patroon jonge haantjes brengen. Een oogenblik later kwam de boer op 't kantoor, en vroeg beleefd drie weken uitstel. Mijn patroon sprak vroolijk: »Wel man! je komt, alsof je geroepen waart." Hij kreeg uitstel. Toen ik den armen man de deur wist, zei hij zachtkens tot mij: »Ik heb, evenals de aartsvader JACOB, aan den regeerder van Egypte een geschenk vooraft gezonden." (Zie Genesis 43: 11.)

Mochten wij zulke spreken meer begrijpen!
Billijkheid is beter dan te strenge plichtsbetrachting. Het naamloos briefje maakte er drie blij. Doet, jongelui! ook veel goeds in stilte, en gij zult uzelf en anderen genoegen geven.

JEZUS' LIEFDE.

(Wijze: Gen. 29. — Markus 10.)

»Kant, o kind! een komst tot Mij,
Laat geen zonden u verkindren,
Geeft u uw hart geheel aan Mij,
Ik geef seggen aan de kindren,
Wie Mij hoven alles mint,
Den ik onewig tot een Vrind."

Dier'te Jezus! op Uw Woord,
Komen wij Uw seggen vragen;
Daar gij alles ziet en hoort,
Laat ons leven U behagen;
Leer ons bidden, leer ons dat,
Dan rijt G'onne grootste schat.

De twee laatste penningshens der arme weduwe.

(Markus 12.)

Daar komt zij, de arme, den tempel ook in,
Zij rijk in den God harer vaderen;
Bij brengt ze ter schatkist haar penningken aan,
En Jezus, die zag, wat de vrouw had gedaan,
Laat hier Zijn discipelen naadren.

»Ik zeg u,» zoo spreekt Hij, »die weduw' heeft meer
Dan allen ten offer gegeven;
De rijken — zij gaven uit overvloed veel;
Maar zij uit gebrek haren leeftocht geheel:
Twee penningkens, noodig voor 't leven.»

O kindren! die daad blijft door Jezus geroemd,
Voor ons is hier leering gelegen:
Geen grootheid van giften, maar liefde in 't gemoed,
Heeft waarde bij God. Wat de liefde hier doet,
Vergeldt Hij door menigen zegen!

OPWEKKING TOT WELDOEN.

(Prediker 11 : 1.)

Werpt de zaaiër bij den Nijlvloed daar zijn graan op 't water nit *),
Als de stroom opnieuw gedaald is, ziet hij, hoe de oogst ontspruit,
»Werp nu brood nit op het water,» geeft voor Kerk en Heidendom,
Jezus geeft het in den maantijd honderdvoudig u weeron.

*) Hoe nuttig de Nijl voor Egypte is, vindt gij in den Statenbijbel bij Gen. 12 op vs. 2, Deut. 11 vs. 10 en 11 en vooral Zacharia 14, de 76ste kantteekening. Mozes lag er veilig in het biezekstje. Het schoonste kindje! (Handel. 7.)

Op de Tentoonstelling.

1°. Het fraaie handwerk van Anna Maria Schuurmans.
(Ontalpen te Wiewert 1604.)

Daar ligt Anna's Bijbel. Zie! rondom zyn band,
Zyn bloempjes van zude, geflegd door heur hand;
En vogeltjes vliegen er loe inétschen 't groen,
Met fleuren naar 't leven, wie zal het zoo doen?

Een Obbedlaats schreef zo; hier ligt het ten toon, *)
Die letters vol orde, zyn groot, en — toch échoon.
Dof de ref by heur naam. Zo spreekt: »In myn jeugd,
Gaven Obbedienet en Kunst my leven en vreugd.

*) Romeinen 8 vers 1. Oude vertaling.

2°. Het Vlas en de Hijnboom met het Spinnenwiel.

In Zweden, waar de wind door 't hooge pijnbosch loeit,
Beschut de boom het vlas, dat aan zyn voeten bloeit;
En is de plant door kunst, gesponnen en gereed,
Dan geeft ze rijk en arm een siernaad — of een kleed.

Valt eens de boom, zoo voert de bergstroom hem naar zee;
Hier rijst hij, zonder kroon, bij 't mastbosch op de rée;
De plant beheerscht den boom, en geeft hem 't wapp'rend blad,
Waar vrij de wind in speelt, om Oost- en Westerschat.

Zoo zellend, brachten zij voor 't kunstfeest schatten aan;
Ziet gij en boom en plant, Tentoongesteld, wel stann?...
Uit pijnhout is door kunst dat Spinnenwiel ontleend,
Ziet aan den spinrok 't Vlas, op 't nuttigst, weer vereend.

—————
—————

Geen kwaadspreken.

Ons spreken leidt zoo licht tot kwaadspreken van afwezigen,
en wat wij achter iemands rug spreken, daar wordt hij niet
door bekeerd. Wij bidden er niet voor, en een kind, dat kwaad
doet, geeft een ander de schuld. Mag ik u daarom dit versje
geven?

Luister even: Zeg de waarheid
Tot uw makker in persoon.
Maar stel minner zyn zonden
Door uw achterklap ten toon.
Zoo gij waarschuwt in 't verborgem,
Hebt gij vrede tot uw loon.
Zien wij eerst naar eigen fouten!
Dat is 't hart die spreukje woon:
»Vreugle ieder voor zyn deurtje,
Dan was anders straatje schoon.» —

Werden die regelen onder ons betracht, o dan hadden wij
spoedig een andere wereld en een gelukkig leven. Het aanstaande
eeuwfeest zou een jubelfeest van onderlinge liefde zijn!

Een daglooner kan een Koningszoon zijn.

(1 Petrus 2 : 9.)

Twee jaren was de man reeds lijdende, eer ik aan zyn ziekbed
kwam. Wij hadden menig gesprek. Hij las in den Bijbel. Hij
leerde bidden, want de Heilige Geest was in zyne ziel uitgestort.

Bij een nader bezoek vroeg ik: »Waarom schreit gij zoo,
vriend!» Hij zei: »Ik heb zoo veel kwaad gesproken en ge-
spok. Ik heb de vromen gelasterd om hunne gebreken. Mijn doops-
belofte geschonden, de opvoeding mijner kinderen verwaarloosd.
Mijn eenige troost is: Het bloed van Jezus, Gods Zoon, rei-
nigt ons van alle zonde.»

Met een paar vrienden kwam ik later bij hem. Terwijl hij
de liefde Gods in Christus roemde, zagen wij een bijzonderen
glans op zyn gelaat, en mijn vriend zei: »Daar ligt nu een
Koningszoon!»

LIEFDE TOT HET VADERLAND.

»De liefde tot zyn grond is ieder
aangeboren.»

Ik lees zoo graag geschiedissen:
Waarom? Dat kunst gij toch wel gissen,
O, dat verhoogt mijn moed alrij;
Lees ik, hoe MAURITS van Oranje
Aan Nieuwpoort's strand het won van Spanje. —
't Is of ik mee doe in den strijd.

Of hoor ik van De BRITTA's leven,
Die zoo veel heerlijks bracht tot stand. —
Van THOMAS de ERVENAN gewaag,
Van vloten, door hun moed verlaag.
Dan voel ik liefde voor ons land.

Hoor ik uit 't lands historiebladen,
De goddand Gods, zyn groote daden,
Voor Vaderland en Kerk gedaan,
Der vaadren moed — de Vorsten noemen,
Dan voel ik, 'k wil het niet verhoemen,
Mijn jeugdig hart van vreugde slaan.

BEDEZANG.

(Wijze: Psalm 84.)

Mijn hart bidt voor de Koningin:
 Gij, God! Gij wilt, dat ik Haar min.
 Geef Haar, om Jezus wil, Uw zegen:
 Uw Geest schenk Haar een groot verstand,
 Tot eer van U, voor 't Vaderland.
 En hoort zij eens de Kroon verkreem,
 Stort haar veel liefde en wijsheid in.
 Bewaar, bescherm de Koningin! *)

*) Wil men dit versje van anderen naar boven zingen, ook goed.

Til een paar Brieven. Een vriend in Amerika beschreef mij de schoonheid van een begraafplaats bij New-York omstreken. Hij zegt: »Men ziet daar bedden, fontein, Moemperken, schoone gebouwen, anders met goud-riek. Zij versieren de graven, om den dood maar te vergeten, 't is de prachtigste Begraafplaats der wereld." Ik schreef terug: »'t Kan zijn, doch Amerikanen denken hooger dan wij; misschien willen se ons opleiden! Zie in de Openbaring aan den heiligen Apostel Johannes. Hij spreekt: son pouten, son steenen, son fontein, son gebouwen aan wateren, en straten son goud. Zij willen door natuur en schoonheid, ons doen denken, hoe schoon eens de nieuwe aarde voor den Christen zal zijn ná de opstanding! Denk er eens over na."

Het best zal zijn ons niet te veel aan de verbetering over te geven; maar ziel en lichaam sal eens in harmonie zijn, »den Heere gelijkvormig". —
 »Zonder moeite, ziekte of sterven, eeuwig zonder zonde zijn" (Gesang 48 van Lodensteijn.)

Til een Reis. Met de boot den Rijn opvarende, kwam ik in Keulen, zag de Domkerk, en in het Museum een Schilderij. Zij stelt voor: *Wenende Joden te Babylon, twee harpen hangen aan de wipen; daarop zien wij een meisje vrugende aan grootmoeder: »Waar ligt Jeruzalem?" De oude wijst met de rechterhand naar die hemelstreek en zegt: »Indien ik U vergeet!" Een kunststuk, en aan den rand de woorden: Psalm 137 vers 1. Verder varende, ontroefde ik bij het zien van *Het Zeengebergte*. Een potloodschets daarvan, kleurde ik later. Te *Ments* gekomen bezag ik de kerk, het standbeeld van *Gilbertberg*, silinder der drukkunst. Wij zeggen: »Nee! dat was *Laurens Kuster* te Haarlem, wij hebben de oude drukken". Van *Mente* bracht ons de boot te *Biberich*, en juist ging de Hertog van Nassau een pleisterhuis doen langs den Rijn. Hierdoor kreeg ik verlof zijn tuin te zien. Er groeiden mooie gele sinasappelen in de broekkas. Langs bloeiende fruitboomen wandelde ik naar het laaggelegen *Wiesbaden*. De villa's met witte gersels prijken boven de stad ons tegen, in het groen der wijngaarden. Een arm meisje gaf mij een glaasje water uit de kokende bron en een heer liet tot vermaak zijn eieren daarin koken, en keek op zijn goud horloge. Ja, jongedui! wondervol is de Schepping! Ik vroeg mij: »Hoe diep zouden die heete steeuen wel in den grond zitten, welke het water doen koken?"*

GENOEGEN IN DE SCHEPPING.

Op een heerlijken zomerdag reisde een arme jongen door het dorpje G., waar hij niemand kende en toch een ongedacht genoeg genoot smaakte. In de school hoorde hij de kinderen zingen, en de onderwijzer sprak vriendelijk met hem. Op de vraag: »Meester! is er hier iets moois voor mij te zien?, was het antwoord: »Ja vriend! ons dorp uitgaande, komt gij bij eene schoone Buitenplaats, ga er gerust op zonder verlof te vragen, daar is alles natuur."

Weetgierig, doch wat beschoemd, wandelde de knaap door de breede lanen. De eigenaar, een bejaard schatrijk man, bemerkte hem, en kwam hem te gemoet, vragende: »Mag ik u, vriendje! hier eens geleiden? — »O gaarne, mijnheer!" zei de jongen. Spoedig kwamen zij op een heuvel, waar de rustbank van zware boomtakken gevormd, hen uitnodigde tot rusten. Hier wees de man op de boomgroepen van zilveren abelen, en daar tusschen op de mooie bloemperken. Van een duiventil in 't water vlogen de duifjes heen en weer.

Toen gingen zij naar beneden, en de jongen kreeg een nieuwe verrassing. In de beek lag een mooi bootje, en de heer zei minzaam: »Kom vriendje! wees eens schipper vandaag, trek maar even aan de lijn". Zie daar varen zij naar een eilandje, waar vreemde planten en bloemen het oog bekoren, vreemd geboomte van andere gewesten, vreemde groote schelpen en in een Oostersch tuinhuis frasië, opgezette vogels, in één woord, zeldzame schoonheden.

Terug gekomen, wees de knaap, blij en vrijmoedig geworden, op een schilderachtig verscheid tusschen water en bosch, en de heer ziede tot hem met een vrolijk gelat: »Je bezit gevoel voor de schepping; kom nu bij mij het middagmaal houden."

Nooit genoot de arme jongen zulk een eer, en hij reisde verder zijn weg met blijdschap, want die heer was, »garene mededeelende en gemeenzaam"; dat was hartelijke eenvoud, en, om dien dag niet te vergeten, heeft hij te huis gekomen, dat onverwacht genoeg opgetekend.

Bescheidenheid wint het hart en geeft ons vreugde.

Karaktertrek van den jeugdigen Tromp, in een Zeeslag.

Spreuken 29: 11.

Ziet gij dat schip? Tromp is aan boord,
 Die wel 't kanongebulder hoort,
 Doch, vroeg met moed bezield, voor 't vaderland wil leven;
 Hoort nu, wat midden in 't gevecht
 De Vlootvoogd tot dit knaapje zegt:
 »Ga eens in mijn kajuit, wil een glas wijn mij geven."

Tromp gaat om wijn, en blij te mod
 Reikt hij het glas zijn meester toe;
 Maar, ach! een kogel rukt het glas met wijn ter neder;
 Wat doet nu Tromp? hij koert terug,
 Hij vult een ander glas, en vlog
 Geeft hij dit op het dek met allen eerbied weder.

De overste, die blij dit ziet,
 Zegt: »Jongen! och! verschrok je niet?
 »Bijna had 's vijands lood u 't leven uitgeblazen!"
 Tromp antwoordt zeer bedaard: »Wel neen!
 »Ik ging maar hanstonds naar beneên,
 »En dacht zoo in mijzelf: *Er zijn nog meerder glazen."*

In den vriesdagpechen zeelag van 11 tot 14 Juni 1666, werd de bodem waarop Tromp zich bevond, telkens doornageld en onbruikbaar gemaakt; telkens hervatte hij op een ander schip den strijd, zoodat men bij de vijanden vroeg: »Of er dan vijf of zes Trompen in de Nederlandsche vloot waren?" (Zie Groen van Prinsterer, Vaderl. Gesangen.)

Het geheim gevat.

»Weet gij het verschil tusschen goede eerzucht en hoogmoed?» zoo vroeg een vader aan zijn weetgierigen zoon, en deze zei: »Ik geloof, dat er weinig verschil is in die twee, maar ik heb er nooit over gedacht.» Ja, jongen, zoo denken er duizenden in de Kerk en nog veel meer in de maatschappij! Eerzucht bezit hij, die trouw is in zijn plicht, zoo wel de ambachtsman, als de knaap, die voor zijn onderwijzer een opstel maakt, en dat nauwkeurig doet. En al wordt de laatste op een font gewezen, hij is dan o, zoo blij! maar bij den hoogmoedigen is dit andersom, wijst men zijn gebreken aan, dan is hij boos en neerslachtig. Luister eens! Bij een photograaf gaf ik een portret om er een grooter naar te maken, toen ik er om liet vragen, was het antwoord: »Zegt tegen dien heer, dat hij wat wacht, want ik geef mijn werk niet uit mijn handen, vóór ik eer van mijn werk heb.» Begrijpt gij dit? . . . De zoon zei: »O, nu gaat mij een licht op! Goede eerzucht was hier plicht; want had hij slecht werk geleverd, dan had hij met een kwaad geweten geloopt.» — »Juist geraden, mijn jongen! daarom gaat die eerzucht met ootmoed gepaard. Lees van den koning *Jeza*, hij ijverde voor Gods eer, want hij was nederig, en lees van *Herodes*, diemenschenroemzucht, (Hand. 12.) zoo zult gij het verschil al meer gevoelen.» — »Ja, vader! nu begrijp ik het. De goede eerzucht komt als een gave van Boven, en hoogmoed uit ons bedorven hart. Ik dank u, nu heb ik weér geleerd, nu heb ik het geheim gevat!»

De vader zei: »Wij zullen straks Psalm 19 vers 7 eens zingen; dat moet ik zoo dikwerf doen. Hoogmoed blijft onze vijand, en willen wij Christenen worden, rankjes aan den wijnstok, dan zullen wij steeds minder worden, en nederigheid zal onze sierraad zijn. O, dan kunnen wij eerst nuttig zijn; de Schrift, de schepping, alles zal onzen geest verrijken; en bloem zal een les zijn; wij zullen anderen daaruit iets mededeelen, al zonden wij maar een geschiedenis vertellen, die uit den ouden tijd opnieu de aandacht trekt.

Ongelingsmoed.

Ach! zie een vrouw valt in den vloed, het volk loopt naar het strand, Maar niemand heeft tot redding moed, geen boot ligt aan den kant. Op hare kleeding drijft zij heen . . . Nog staat het volk vol schroom, Een jongeling, een officier, werpt zich nu in den stroom.

Hij zwemt . . . hij nadert . . . grijpt heur kleed, men ziet het en ontroert,

En na een langen, bangen strijd is ze aan den dood overtoerd. Wel schonk de Koning hem het kruis, maar hij schreef aan zijn Verst: »Mijn vader heeft gevang'nisstraf. Geen kruis voegt op mijn borst.»

Bij klinkt het Koninklijk besluit: »Laat nú den vader vrij, »Dan draagt zijn eed'le zoon het kruis met dubbele waardij.» O zie! de vader valt vol dank, in de armen van zijn zoon! De zoon hangt schreiend aan zijn hals, en vindt in 't hart zijn loon.

JENNY AREY, HET TIENJARIG AMERIKAANSCH MEISJE, hoog bekroond door Carnot, President van Frankrijk, in 1894.

»Ik wil dan ook de deugd in arme menschen eeren.» VAN ALPHEM.

Kleine Jenny, 't moedig meisje, zag den brand der spoorbrug aan, En de trein, die aan kwam snellen, 't ongeluk niet kon ontgaan; Zij, menschevriend, bond heur jurkje, spoedig tot een vlag bijeen; Liep er vlug den trein met tegen, zwaaide met heur sein daarheen; 't Werd gezien! de trein? Hij stopte. . . Zeven honderd man gered! Die daar reisden naar Chicago om er kunst te zien — en pret. Van dat kunstfeest kwamen Franschen te Parijs gelukkig weer. Wat kreeg Jenny? . . . De medaille van het Legioen van Eer!

Iets van Da Costa.

Over de Sterren. In een rede voor de vuist sprak hij: »Toehoorders! oordeelt nooit over dingen, waarvan gij geen kennis hebt. Een sterrekundige zat 's nachts op den toren, om door zijn kijker, de sterren in haren loop waar te nemen, en zei tot den vromen torenwachter: »O, hoe heerlijk! zij zijn grooter dan onze aarde!» De eenvoudige man zei: »Dat kan wel waar zijn, mijnheer!» Telkens, wanneer de geleerde hem over de sterren iets vertelde, antwoordde hij: »Dat kan wel waar zijn,» maar op de vraag: »En geloof je nu, dat Gods Zoon op zoo'n nietig planeetje als deze aarde heeft gewoond?» sprak de torenwachter vol vreugd: »Ja! dat geloof ik, want toen God mij berouw gaf over mijne zonden, heb ik Hem gezocht en gevonden, want daar is onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden. De zaligheid is in geen anderen.» (Hand. 4.) —

De sterrekundige zwoeg. Hij had zich gewaagd op een gebied, waarvan zijn hart geen kennis had, en de torenwachter deed voorzichtig, hij wilde niet over de sterren spreken, want zijn verstand had er geen begrip van.

Een vriend deelde mij dit van Da Costa mee, en ik dacht na: Zou die ongeleerde torenwachter ook dikwijls aan de sterren hebben gedacht? Wel zeker! Maar meer aan de ster, die de Wijzen nit het Oosten geleidde naar de plaats, waar de Heere als kind werd geboren. Zij zeiden: »Wij hebben gezien Zijne ster in 't Oosten en zijn gekomen om Hem te aanbidden.» De ster bleef staan boven den stal; zij vonden het kind en Zijne moeder, aanbaden Hem, en, eer zij vertrokken, lieten zij hunne medegebrachte geschenken Hem achter, als bewijzen van hun geloof en liefde. (Matth. 2.)

Overvachte plundering in Tholen, 23 Augustus 1712.

Reeds lagen de burgers gerust op hun bed. Maar door vreemd rumoer werd het slapen belet; Veel Franschen gewapend, gebruikten geweld — Hier stegen de vlammen, — ginds eischen zij geld. 1)

In 't weerloose stadje was alles hun prooi; Daar kroop er een rijke van angst onder 't hooi; Een moeder, ach! miste haar kind, en zocht rond, Tot zij het in 't hooge aspersiehoef vond. 2)

't Was enkel om roof dat de vijand verscheen; Hij voerde veel burgers als Gijzelaars heen. En, eer nog het geld hen de vrijheid hergaf — Lag menig in 't vreemde gewest al in 't graf! 3)

1) De historic zegt: »Men wil, dat deze overrompeling tot weerwraak over een strooiing der Bondgenooten in Frankrijk in dat jaar geschied son zijn.» Hoe dit zij, de Franschen kwamen uit Namen door Noordbrabant aan het Boekop, voeren met de pont de rivier over, en rukten door de Vomerseke poort in Tholen. De vrom, poorten en schuiten werden beest om de hup van 't garnizoen uit Bergen-op-Zoom af te snijden, en om den terugtocht 12 uren open te houden. Twee huizen en de groote schuur in de Dalemstraat stak men in brand. Men roof aan geld, goet en paarden werd op 8 ton goude begroot. Veel wert er onder Boenziaal al voor spotprijzen verkocht, dat later de eigenaar terug kreeg. De Zeezwache collecte bedroeg / 10.864. Vergenoeg 'n leet! met de korte schate.

2) WILLEM VAN VERBERGHE, 10 jaar; toen het huis is geplunderd, liep het kind, bang door vreemde taal, in den tuin. In het koor der kerk leest men dien naam op een grafsteek.

3) 54 hoofden van huissgezinnen en 4 heeren (waaronder de Baljw DUBBOUIT en VAN VERBERGHE) warden op wagens te Namen binnengevoerd. De heeren in deze kamer, de anderen in de koksal, bewaakt, en op twee kosten gevoerd. Van 1 Sept. tot 15 November was de rekening / 9268, / 604 begravenkosten, / 804 extra uitgaven. De hospes NICOLAS OUBIN was vriendelijk, doch rekenste schrikkelijk. Generaal PAPPEET had een wissel van / 55.000 afgeperst, eer hij de heeren meenam; die wissel was later te Brussel met kleiner som / 1800 voldaan, wat tot berijding leidde op 11 April 1718. Onder de in vrijheid gestelden zijn nog de tegenwoordige namen der nakomelingen, als: VAN DE SANDEN, PLEUNEN, JORIS, enz. — En edele vrouwen hebben een goedboek van thee en suikergoed met vriendelijk schrijven gesonden aan de Gravin de SALLATY, gemalin van den bereubebber te Namen, en liet het hanner dierbare gevangenen te versachten.

ARM, MAAR EERLIJK. In vele jaren kon een vroom man door armoed en ziekte zijn schuld aan de kerk niet voldoen. Kerkvoogden verklaarden hem voor onvermogen, en in zijn onderdom werd hij door de Diaconie ondersteund.

Onverwacht viel hem een legaatje van zestig gulden uit een erfenis ten deel. Het was winter. O, zoo'n lange, barre winter! Hij kon dit geld goed gebruiken. Wat deed hij? Hij betaalde eerst, wat hij aan de kerk verschuldigd was, schoon hem dit lang was kwijtgescholden. Hij zei: »Ik ben blij, dat ik nu kan betalen, men zal er mij wel niet meer om manen, maar ik wil met geen schuld aan de kerk sterven,» en, ik was verplicht die som (als kerkelijk ontvanger) in buitengewonen Ontvang te brengen. O, zulk een eerlijk mensch verdient een steentje op zijn graf! . . .

DIEFSTAL. In het laatst der vorige eeuw woonde er een goudsmid in Tholen. Een heer, netjes gekleed, koopt een gouden ring, en de goudsmid beziet het mooi *betoverde stoffje* van den vriendelings.

De reiziger, die goed in het rond keek, noemt vriendelijk afscheid. Wat gebeurt er. Jongelui! eenige dagen later kwam er 's nachts bij donkere maan, zonder sterrenlicht, voor het huis van den goudsmid een dievenbende. Met een diamant werd stil een glasruit uitgesneden, en met de hand daardoor de winkeldeur van binnen geopend, en in korte oogenblikken was al het goud en zilver gestolen. 's Morgens zag de goudsmid verschrikt zijn ledigen winkel. Er lag een half verbrand kaarsje op den grond en hij vond het *moese stoffje*.

Rijke heeren gaven den goudsmid geld. Elk had een zak rijksdaalders voor den man over om zijn beroep voort te zetten, sonder bewijs of interest te vorderen. Eerlijkheid geeft vertrouwen. Weltra blonk het goud en zilver in zijn winkel, en binnen weinige jaren kon hij door voorspoed al het geleende dankbaar wedergeven.

Een vraag: Waar woonde de eerste goudsmid! en welke schatten zijn er, die ons geen dief kan ontstelen? Denkt er eens over na.

Karaktertrekken van De Ruyter.

(Geboren te Vlissingen 24 Maart 1607.)

1°. Moed als kind.

Hij klimt de ladder op, naar 't hoogst van Vlissingen toren, Zie! hij speelt op den bal, het oog naar zee gewend. O, op zijn tiende jaar kan hem de zee bekoren — Maar — wat hij worden zal? . . . is hem nog onbekend. Men nam die ladder weg. Hij denkt: »Gien moed verloren! Hij trapt er leden stuk en zet zijn voet op 't hout, Dat kind met kalm beleid, is tot iets groots geboren — Zoo daalt hij, vol van moed. Hebt ge ooit zoo iets aanschouwd? . . .

2°. Gevatheid.

Een kaper, die op zee, DE RUYTER noemt gevangen, Bijkt in de ruwe ziel toech menschelijk te zijn; Hij sprekt DE RUYTER aan: »Kap'lein! zeg uw verlangen, »Of ik u diemen kan, met water of met wijn?« »'t Moet, zoo 't gevangen ben,» zegt RUYTER, paster vragen, »Doch, laat ge mij vrij man, zoo is de wijf wijf eisch.« Dit wijf antwoord is den Franschen naar behagen, Hij brengt hem een glas wijn, en zegt: »Geluk op reis!«

3°. Nederigheid.

DE RUYTER strijft daarna tot roem van Hollands Staten. Men roemt zijn krijgsbeleid; maar hoort! wat antwoordt hij? . . . »Zoo mij die lot behaagt, mocht God mij soms verlaten!« . . . En met dien ootmoed blijft de Heere hem nabij.

4°. Zijne Oudertiefde.

Na den vierlaagchen slag, aan wal bij 't feest geesten, Doet hij door ieder woord de gasten blijfchap aan! Sij gaat hij 's avonds weg. »Waarheen? Wil gij dat weten?« Zie hem bij moeders graf . . . een poosje biotschoude staan!

De jongelui weten zijn levensloog. Heidenmoed en godsvrucht, verstant en hart was bij hem in harmonie. Gij weet hoerel leernaars hij uit de boelen verliete, en, wat gemaschen niet weet, zijn zijne giften aan de armen. 833 ponden Vlaamsch schock hij uit dankbaarheid voor verlossing uit gevangen, en hoe eenvoudig bleef hij! Zie hem ná een overwinning op zijn schip naar beneden gaan, om te zien, hoe zijne hoentjes het makken, en ze wat voeder te geven. Talrijke bekransingen! Hij zocht geen roem en kreeg se overal!

DE REGENBOOG.
(Zangstukje. Wijze: Ev. gezang 46, lied 60.)
Gezang 8. — 2 Petr. 3. — Openb. 4 en 5.

De donkere lucht, Met vucht beruud, Laat ginds heur regen dalen, Wat schoon gezicht! Het zonnelicht Zien we in die dropp'len pralen.	Dáar sprekt de Heer: »Gien zondvloed meer! Dit zeventienig teeken, Die boog verklaart Mijn zong op aard, Geen oogst zal 't ontbreken.«
---	---

Verga Natuur,
Kenmaal door vuur,
Zij zal vernieuwd herrijzen.
Vol rein genot,
De vriend van God,
Zal eeuwig Hem daar prijzen!

De Dauw.

Des zomers bij het warme weer.
Hangt bloem en blad door droogte neêr,
Doch 's avonds komt een blauwe gloed,
En doet geboomte en vruchten goed.
Kijk! hoe die vischer ginds zijn net
In 't water zachtikens nederzet,
Die bij 't vermaak zijn pijpje smookt,
Terwijl het langs het kante rookt.
De dampen der benedenlucht,
Die dropp'len vormen op de vrucht,
Vertoonen dauw, die ongemerkt
Het plantenrijk verkoelt en sterkt,
En 's morgens bij het zonnelicht
Als paariën flonkert voor 't gezicht.
De dauw, die 't worteltje besproeit
Der halmen, waar het brood op groeit,
In ons een blijk, hoe God voorziet,
Ook als geen wolk ons regen biedt.

Is milde zegen niet uw deel —
O Arme! toch geeft God u veel;
Gezondheid bij een sober maal,
Een zoeten slaap als nachtonthaal.
't Geluk ligt in geen overloed,
't Is God die ook door dropp'len voedt;
Aan Hem zij de eer! één dankbre tranen,
Die ziet Hij voor een parel aan!

HET WEESJE.

(Wizer: Gesang 18.) Psalm 68 : 6.

'k Ben niet op aard verlaten, zoen,
Al mis ik oedermis,
Ik loef gelukkig en tevreden,
Als wees in 't huisgezin.
Hier krijg ik kleeven, drank en brood
En onderricht er bij;
Wat is de gunst des Heeren groot,
Die Vader zorgt voor mij!
Mijn ouders hadden mij zeer lief,
Zij dimden aan den Heer,
En seiden: „Kind, heb Jezus lief,
„Dan sien wij u eens weder.”
Ja, diech Jezus, Kindeervriend,
Gij laat geen wees alleen,
Och, breng het weesje, dat U mint,
Eens naar Uw hemel heen!

AVONDBEDE.

Gij, God van hemel en van aard,
Gij hebt mij dezen dag bewaard,
Gevoed, gekleed en welgedaan,
En met Uw goetheid bijgestaan.
Maar ach! ook was ik wel eens stout,
Gij weet, dat mij mijn kwaad beroert;
Vergeef mij schuld om Jezus' bloed,
En stort uw Geest in mijn genoot.
O, goede Herder! houdt de wacht,
Wees mij nabij, zoo rust ik nacht;
Wekt dan de morgenstond mij weer,
Dan dank ik U, getrouwe Heer!

Verhooring van Gideon's Avondbede

om Dauw op het Iamsveld,
(Richteren 6.)

O, toen hij 's morgens buiten trad,
Wong hij uit 't vlies een schaal vol nat.
De aarde alleen was droog gebleven;
Nu bad hij God om dauw voor d'aard',
En 't wollig vlies mocht zijn graspaard . . .
Ja, God wou ook *dit teken* geven!

Dra toog de Richter 's nachts met moed,
Bij fakkellicht met dapp'ren stoet;
't Bazingschal klonk 't aller zijden;
't Geluid verschrikte 's vijands ziel,
Daar d'een in 't zwaard des and'ren viel —
Want God wou zelf voor Isrel strijden!

Ware Isrel trouw aan God geweest! . . .
Een vrucht're dauw van 's Heeren Geest,
Was neergedaald in Pinksteronken. —
Maar 't wilde niet; zijn vlies werd droog,
En d'aard bedanwd; — de Heiden boog,
Toen Hem die weldaad werd geschenken.

Eens wacht toch Isrel beter lot,
Wanneer? . . . dat is bepaald bij God!
De Olijfbom wordt in glans herboren.*)
Eens daalt die dauw op beiden weder,
En jood en heiden knielen neêr, —
Daar zij de stem van JEZUS hooren!

* Lees Joh. 10 : 16. — Romeinen 11 : 24—28.

Twee Godgewijde Vrienden.

Werd David 't zij geroemd, beproefd,
Zijn vriend was heur'lings bij, bedroefd,
Hij schonk hem hulp in bange uren;
En trof het David in de ziel,
Toen Jonathan op 't strijdperk viel —
Hun still verbond zal eeuwig duren.

De trouwste en geliefdsie Discipel.

Joh. 21 vers 20.

Wie was het, die bij 't kruis trouw bij zijn Meester stond,
Ontroerd op 't heilig lijf en op zijn bloed bleef staren,
Omringd van Heidenen en booze moordenaren, —
Wie mocht het laatste woord ontvangen uit Zijn mond? . . .

Johannes was het, die zijn Meester steeds getrouw,
Het hoofd bij 't Avondmaal aan 's Heilands borst kon leggen,
En vrij, op Petrus' wenk, Hem droeg 't geheim te zeggen:
»Wie is het, Heer, van ons, die U verraden zou?»

Johannes, hij verkreeg een liefdewoord van 't kruis,
Een woord van troost en zorg, al ging ook Jezus henen:
»Zie uwe Moeder, zoon!» gij zult haar hulp verlenen;
Toen nam die trouwste vriend Maria in zijn huis.

Die twee, zoo één van hart! Wie minde Jezus 't meest? . . .
Daár in die visschershut, was eenvoudig — biddend leven,
Toch zou »De Trooster» haast meer licht en blijdschap geven!*)
Och! Vader! schenk ook ons, om Jezus wil, uw Geest!

*) Handelingen 1 vers 8 en 14.

DE KOOLMEES.

(Matheus 6.)

't Is winter, vriendjes! bitter koud,
De vogels zwijgen in het woud,
Want hooge sneeuw bedekt den grond,
Maar 't meesje vliegt den boomstam rond;
En treft in 't mos de eitjes aan,
Waaruit de houtrups zou ontstaan.
Kijk! 't hong'rig diertje eet ze op!
Verzadigd vliegt het naar den top,
En blij zingt het in vogeltaal:
»Een dankbaar liedje voegt na 't maal.»

Zóó weren vogels het venijn
Der boomen, die dan vruchtbaar zijn;
Dus, jongens! haalt geen nestjes uit,
Dan krijgen wij de zomerfruit. —
En voor u, arme! die God vroest,
In wintertijd dit blaadje leest, —
Zoo 't lieve meesje u bekoort, —
Voor u is troost in Jezus' woord:

»Mijn Vader, die het voog'ental
»Hier roedt, verzorgt u bovenal,
»Zijt niet bezorgd — zijt niet bedroefd,
»Uw Vader weet, wat gij behoeft.»

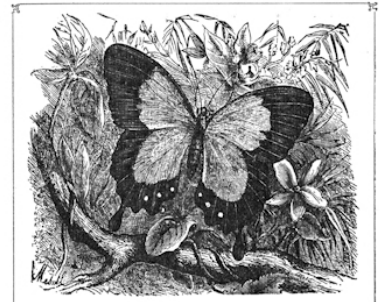

Bedezang.

Wijze: Psalm 84. — (Hooglied. 2.; Joh. 15.)

Och! vorm mij tot een seliebloem!
O Jezus! wien 'k mijn liefsle noem:
Leer mij mijn hart aan U te geven.
Ben ik gekochd door dierbaar bloed,
Een rank was in den „Wijnstok” goed.
Gij, Beil'ge Geest! schenkt groei en leven;
Elk plantje, Vader! van Uw hand
Bloeit eens in Hooger Vaderland. *)

*) Wil men dit versje van anderen naar boven zingen, ook goed.

DE VLINDER.

»Die ons vernodet lichaam veranderen zal.» (Phil. 3:21.)

Eens zag ik een rups, onder 't glas hier genot,
Heer lijfe vervloemen — Zij spon zich in 't net;
En linder! toen 's winters het vriesen begon,
Verdween zij in 't graf van de pop, die zij spon.
Toen 't zonnetje weer hare stralen hier schoot,
Kwam daaruit een vlinder, die blauw was en rood;
Met goud op zijn vleugels; het glas werd gelicht —
En vrij vloog hij opwaarts, ineens uit 't gezicht!

Al legt de vrome, oud of jong,
Het lichaam neder in 't stof,
't Verrijst, aan Jezus' beeld gelijc,
Eens rein naar 't Hemelhof.
Voor u, die Jezus kent en mint,
Is dat geluk bereijc;
Voor u die wissling en 't genot
Der hijle eeuwigheid.

DE ZWALUW.

Jeremia 8 vers 7. — Psalm 84.

Zij neemt den tijd van aankomst waar, en kweekt de kleintjes op;
Zij vliegen, eer de winter komt, hoog boven 't ruime sop,
Naar zachter oord; want zij is niet gelijk een tafelrind,
Die wel in voorspoed ons bezoekt, in armoes ons niet mist,
Zij zoekt haar spijs bij in de lucht; en mist zij melodij —
O mensch! zing vroeljk David's lied, — verhef uw hart maar vrij